

Handlingsplan mot vold Namsos kommune

2010-
2014

Oppsummering;

Hensikt med handlingsplanen mot vold er;

- Forebygge og minske den lidelsen volden medfører for kommunens innbyggere.
- Sette innsatsområdet på dagsorden.
- Samordne og tydeliggjøre ulike virksomheters bidrag og ansvarsområde.
- Øke kompetanse og kunnskap gjennom samarbeid.

Mål:

- Nulltoleranse for vold.
- Ingen barn i Namsos kommune skal være utsatt for vold.
- Synliggjøre og forebygge fysisk, psykisk og seksualisert vold i nære relasjoner.
- Støtte- og behandlingsapparatet skal styrkes.

Voldsutsatte i nære relasjoner har ofte sammensatte behov, og flere ulike etater og tjenester må involveres. utfordringene for hjelpeapparatet er å kunne tilby voldsutsatte *helhetlige, tilgjengelige og faglige gode tjenester*. Dette er forsøkt synliggjort gjennom denne handlingsplanen.

Innholdsfortegnelse;

1. Innledning.....	3
1.1 Initieringer og begrunnelser.....	3
1.2 Oppdragsgiver.....	3
1.3 Plangruppe.....	3
2. Bakgrunn og situasjonsbeskrivelse.....	4
2.1 Beskrivelse av temaområdet vold.....	4
2.2 Situasjonsbeskrivelse.....	5
3. Visjoner, mål og strategier.....	6
3.1 Visjon for Namsos kommune;.....	6
3.2 Mål for tiltaksutvikling.....	6
3.3 Strategier/ virkemidler for å nå mål.....	7
4. Tiltak.....	7
4.1 Tiltak som skal iverksettes.....	8
4.2 Viktige sentrale tiltak.....	11
4.3 Tidsrom og ansvarsfordeling for å iverksette planens tiltak.....	13
5. Gjennomføring og organisering av handlingsplanen.....	14
5.1 Ressursbruk.....	14
5.2 Planens virkeperiode, oppfølging og evaluering.....	15
Vedlegg; Statistikk/analyse fra politiet.....	15

1. Innledning.

"Vi kan ikke akseptere vold, heller ikke den som foregår i det private rom. Det er et offentlig ansvar å bidra til å forebygge og hindre vold i alle grupper av befolkningen. Gjennom Soria Moria-erklæringen har regjeringen forpliktet seg til å styrke innsatsen mot vold i nære relasjoner."

Handlingsplanen Vendepunkt

1.1 Initieringer og begrunnelser.

I Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008-2011 "Vendepunkt", fremheves kommunale eller interkommunale handlingsplaner som viktige redskap for å sikre at ofre for vold i nære relasjoner får tilrettelagt og helhetlig tilbud.

Hensikt;

- Forebygge og minske den lidelsen volden medfører for kommunens innbyggere.
- Sette innsatsområdet på dagsorden.
- Samordne og tydeliggjøre ulike virksomheters bidrag og ansvarsområde.
- Øke kompetanse og kunnskap gjennom samarbeid.

Namsos kommunes Handlingsplan mot vold sees i sammenheng med andre kommunale handlingsplaner som;

Kommuneplan for Namsos kommune 2001-2015

Omsorgsplanen 2015

Handlingsplan for psykisk helsearbeid 2007-2010

Ruspolitisk handlingsplan 2009-2013

Boligsosial handlingsplan 2003-2008 (Rulleres 2009/ 2010).

SLT-plan/ Forebyggingsplan 2004-2008 (Rulleres 2009/ 2010).

1.2 Oppdragsgiver.

Namsos kommunestyre har i vedtak av 19.02.09, vedtatt at det skal utarbeides en Handlingsplan mot vold i Namsos kommune;

"For synliggjøring og bevissthet om disse forholdene er det viktig med en kommunal handlingsplan hvor ansvarsforholdene er tydelige. En tydelig ansvarliggjøring i en handlingsplan kan være tilstrekkelig for å få en kommunal oppmerksomhet som utfordringene her krever".

1.3 Plangruppe.

Plangruppen er sammensatt av ulike aktører internt og eksternt;

Politiet i Namsos og Fosnes, Bengt Ivan Blom

Barnevernstjenesten i Midtre Namdal Samkommune, Karin Bergström

NAV, Anne Theresia Gansmo

Rus- og psykisk helsetjeneste, Roger Strømmen

Forebyggende tjenester/ Helsestasjonen, Marit Brøndbo

Flyktningetjenesten, Inger Bakke

Oppvekst, Bernt Bendiksen

Kriminalomsorgen, Nord-Trøndelag friomsorgskontor, Reidun Ulvin

Rådgiver psykisk helsearbeid, Eli-Anne T. Willard

Det er sett på viktigheten av bredde i sammensetningen av plangruppen for å forankre planen i ulike tjenesteområder, samt skape kjennskap og kunnskap om hverandre underveis i planprosessen. Plangruppen har hatt jevnlig møter.

Tjenesteområdene som er representert i plangruppa har vært referansegrupper. Videre har Familievernkontoret, Hero asylmottak, og mottagelsen ved Sykehuset Namsos, familievolds-koordinator Inger Fisknes politiet i Nord-Trøndelag, og 3 personer som har vært utsatt for vold i nære relasjoner, gitt viktige tilbakemeldinger på handlingsplanen. Handlingsplanen er også sendt på høring til legevakt, kommuneoverlegen/ fastlegene, tannhelsetjenesten, avdeling for rusrelatert psykiatri ved Sykehuset Namsos, Krisesentret på Verdal og rådgivningskontoret for kriminalitetsoffer.

Utkast til handlingsplan er lagt fram for utvalg service slik at plangruppen har fått innspill og kommentarer, refleksjoner og betraktninger til det videre arbeidet. I januar 2010 hadde utvalg service handlingsplanen mot vold på temamøte. Innspill og kommentarer er tatt inn i den ferdigstilte utgaven av "Handlingsplanen mot vold". Handlingsplanen legges fram til ordinær politisk behandling i kommunen.

2. Bakgrunn og situasjonsbeskrivelse.

2.1 Beskrivelse av temaområdet vold.

- Definisjoner og avgrensninger;
"Vold er alle handlinger rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, skremmer eller krenker, får den andre personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe en vil". NOU:34.
Som vold regnes fysisk vold, psykisk vold, seksuell vold, materiell vold og kontrollerende adferd.

Handlingsplanen ser på helheten innefor temaområdet vold, både gatevold og vold i nære relasjoner, men plangruppen har prioritert å sette fokus på vold i nære relasjoner når det gjelder tiltakene;

- Gatevold
 Ofte rusrelatert vold
- Vold i nære relasjoner.
 Kan best forstås gjennom at en partner i et intimt forhold kontrollerer, dominerer og ydmyker den andre gjennom et utall handlinger – inkludert fysiske, seksuelle, psykologiske, finansielle og spirituelle handlinger. (Senter for krisepsykiatri – brukt i statens handlingsplan mot vold).
I begrepet nære relasjoner inkluderes nåværende eller tidligere ektefelle/ samboer eller kjæreste, barn, søsken, biologiske og psykologiske foreldre, ste-relasjoner og annet slektskap eller nær venn.
 Rammer hardt og har alvorlige følger for de som opplever den. Volden innebærer krenkelse på mange plan. Den fysiske og psykiske volden som utøves er ofte både rå og brutal. Den innebærer et tillitsbrudd da den utøves av et menneske som en i utgangspunktet har et nært forhold til. Den foregår ofte på et sted der en skal føle seg trygg, i eget hjem. Offer for vold lever i frykt for nye voldsepisoder, og kan gradvis bli mer og mer isolert. Dette kan føre til at en ikke makter å gjennomføre det som synes å være den eneste logiske utgangen av det voldelige forholdet; at en søker hjelp eller bryte ut av

forholdet. Den voldsutsattes opplevelse kan være å ha et slags avhengighetsforhold til voldsutøveren.

- ✚ Har ingen aldersgrense, den rammer alle aldre fra spebarn til pensjonister.
- ✚ Barn er en uskyldig tredjepart i en voldsutsatt familie. Forskning viser at barn som er vitne til vold og som lever i konstant redsel for ny vold kan oppleve skadevirkninger som; angst, depresjon, angst for tap av forelder, angst for at de selv skal bli rammet, krav til seg selv om å ta på seg vergerollen eller en rolle for å avlede situasjonen, voldsadferd mot andre, lavere sosial kompetanse, sinne og avmakt.

- Mobbing

- ✚ Mobbing er den form for vold som har størst omfang. Mobbing foregår både i barnehager, skole, arbeidsliv og innenfor organisasjoner. Mobbing kan framstå både som fysisk og psykisk vold.

Mange mennesker, både barn og voksne, opplever å få sine livskvaliteter redusert eller ødelagt.

Selv om skoleverket har fokus på mobbing og tiltak mot dette, er det viktig at handlingsplanen mot vold har fokus på at bekjempelse av mobbing er viktig .

2.2 Situasjonsbeskrivelse.

Nasjonale tall og statistikker.

Mange utsettes for vold og overgrep. Innenfor dette området er det store mørketall, mye underrapportering og fortsatt tabubelagt.

180 000 utsettes årlig for vold eller trusler om vold

3-5 % under 18 år utsettes for seksuelle overgrep

Amnesty: 8 000-9 000 voldtekter årlig i Norge.

Minst 20 000 kvinner i Norge blir hvert år utsatt for vold eller trusler fra nåværende eller tidligere samlivspartner (Amnesty 2005).

En ny norsk rapport fra Nova, (Mossige & Stefansen, 2007), om barns voldsutsatthet i familien gjennom oppveksten; direkte utsatt, vitne til og seksuelle overgrep, konkluderer med følgende;

- 25 % har opplevd minst en voldshandling fra en forelder
- 8 % har opplevd grov vold fra minst en forelder
- Hver tiende ungdom minst en gang har vært vitne til vold mot en av foreldrene.
- 22 % av jentene og 8 % av guttene har blitt utsatt for en mindre grov seksuell krenkelse. 15 % av jentene og 8 % av guttene har blitt utsatt for mer alvorlige seksuelle krenkelser
- 16 % av de som svarte har vært utsatt for minst en grov type krenkelser
- Cirka en halv prosent hadde vært utsatt for alle de tre kartlagte formene for grove krenkelser.

Lokale tall;

Det ble gjennomført en lokal kartlegging høsten 2009, med følgende resultat;

Barnevernstjenesten i Midtre Namdal; i 2009 til sammen 73 voldssaker i Namsos, hvorav 8 saker omhandler vold utenfor heimen (skole og gatevold) og resten er vold i nære relasjoner. Av disse sakene er det 7 saker som omhandler seksuelle overgrep/ incest og 2 mistanke om tvangsekteskap.

Flyktningetjenesten; 6 saker siste året, og alle sakene er vold i nære relasjoner.

Skolene; Vold i nære relasjoner 4, vold i skolegården mellom elever 2, gatevold 2.

Helsestasjonen; Vold i nære relasjoner 1.

Rus- og psykisk helsetjeneste; følger opp 19 personer hvor vold i nære relasjoner er bekreftet. Politiet; Minst en hendelse pr. uke som omhandler vold i nære relasjoner. Pr. aug. 51 voldssaker mot 49 saker samme tidsrom i 2008, se også vedlegg side 13.

Krisesentret i Nord-Trøndelag rapporterer for 2008;

586 krisetelefoner.

27 kvinner og 16 barn som var på krisesenter i 396 dager (kvinner) og 116 dager (barn). 10 dagbrukere.

Statistikk pr. juni 2009 viser relativt stor økning i innværende år;

22 kvinner og 18 barn som har vært på krisesenteret i 312 overnattinger.

Utfordringer på lokalt nivå;

- Økning i registrerte voldssaker i de berørte tjenesteområdene og etatene.
- Øke samhandlingen mellom ulike aktører. Kommunens innsats gjennom etablerte tiltak, involverte instanser, eksisterende samarbeid må videreutvikles.
- NB! Barn som er vitne til vold.
- Politiet har nulltoleranse for vold i nære relasjoner, og dette gir økt antall meldinger til barnevern. Politiet anmelder sakene selv dersom fornærmede ikke ønsker dette.
- Voldsforebyggende arbeid i forhold til flyktninger og asylsøkere.
- Kartlegging av vold og fokus på vold i nære relasjoner i de ulike tjenesteområdene helse, omsorg, sosial, barnevern og oppvekst må økes.

3. Visjoner, mål og strategier.

3.1 Visjon for Namsos kommune;

- Namsos - et godt sted å leve.

Kommunen skal skape gode oppvekstvilkår for alle barn og unge. Samarbeid er avgjørende for å sikre at tilbudet blir tilpasset den enkeltes behov hvor omsorg, trygghet og trivsel blir ivare tatt

- Barne- og ungdomstiden skal kjennetegnes av omsorg, trygghet og trivsel.

Alle barn og ungdom bosatt i Namsos skal ha mulighet til å utvikle seg slik at de kan være en ressurs for seg selv og samfunnet, samt at det må skapes gode og konstruktive holdninger hos barn, ungdom og voksne

3.2 Mål for tiltaksutvikling.

1. Generelle mål som uttrykker behov for å endre forhold i samfunnet (holdninger eks.).
Nulltoleranse for vold!
Ingen barn i Namsos kommune skal være utsatt for vold.
Holdningsendring ved å sette vold på dagsorden.
Vold i nære relasjoner skal synliggjøres ved at den avdekkes så tidlig som mulig. Det skal forebygges og lindres i forhold til helseskadene som følger.
2. Organisatoriske mål eller tjenesteorienterte mål som omhandler hva som skal bli bedre innenfor tjenesteapparatet.
Støtte- og behandlingsapparatet skal styrkes.
Det skal samhandles tettere og bedre i forhold til denne utfordringen.
Rutinemessig skal det etterspørres om det er vold i nære relasjoner.
3. Brukerorienterte mål som uttrykker hva som skal bli bedre for tjenestebrukerne.

Voldsutsatte brukere skal oppleve god oppfølging og på en enkel måte få oversikt over hjelpetilbudet, få informasjon om behandlingstilbud og god bistand til egenmestring.

3.3 Strategier/ virkemidler for å nå mål.

Styrke informasjonsarbeidet; Åpenhet, synliggjøring og bygge ned tabu. Vold på dagsorden, fører til mindre tabu om dette.

Øke kunnskap og kompetanse på området, spesielt om psykisk vold som skaper mye frykt og angst.

Øke samhandlingskompetansen i det berørte tjenesteapparat.

Ivareta de som jobber med målgruppen.

Ha fokus på familieperspektivet; At det er både barn og voksne som trenger hjelp og oppfølging i forhold til problematikken vold i nære relasjoner.

Komme tidlig i kontakt med/ posisjon til de voldsutsatte og berørte, spesielt når det er vold i familier med barn. Voldsutsatte er mer mottakelig for hjelp i akuttfasen.

Tjenesteutøvere som kommer i kontakt med personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, skal alltid jobbe for å koble på minst en tjenesteutøver til, fra et annet tjenesteområde.

Voldsutsatte skal motiveres og veiledes til å ta imot hjelp, oppfølging og behandling som er aktuelle både fra 1. og 2. linjetjenesten. Oppnevne en primærkontakt som kan følge den/ de utsatte over tid, og gi støtte, råd og veiledning.

Bedre hjelp og behandlingstilbud til voldsutøveren.

Modellkommuneforsøket

Namsos kommune er 1 av 25 kommuner som deltar i modellkommuneforsøket for langsiktig og tverrfaglig oppfølging av barn 0-6 år som har foreldre med psykisk problemer og/eller rusproblemer 2008 – 2014. Målgruppen er utvidet til også å gjelde vold i nære relasjoner. Gjennom modellkommuneforsøket skal det utvikles metoder som sørger for at barna og familiene i målgruppa får tidlig og langsiktig hjelp.

Modellkommuneforsøket skal også være et virkemiddel for å sørge for veiledning og kompetanseheving i forhold til målgruppa i ulike tjenester.

4. Tiltak.

Regjeringens handlingsplan om vold i nære relasjoner 2008-2011, "Vendepunkt" har seks overordnede målsettinger. Her siteres de sentrale målsettinger.

For nærmere beskrivelse av tiltakene regjeringen har opprettet henvises til "Statusrapport juni 2009, Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008-2011";

- A. Ofre for vold i nære relasjoner skal sikres nødvendig bistand og beskyttelse.
- B. Voldsspiralen skal brytes ved å styrke behandlingstilbudet til voldsutøveren.
- C. Ofre for vold i nære relasjoner skal gis tilbud om tilrettelagte samtaler med voldtøver.
- D. Samarbeidskompetansen og kunnskapen i hjelpeapparatet skal styrkes.
- E. Forskning og utviklingsarbeid skal iverksettes og videreføres.
- F. Vold i nære relasjoner skal gjøres mer synlig.
- G. Vold i nære relasjoner skal forebygges gjennom holdningsendring.

4.1 Tiltak som skal iverksettes.

Ut fra regjeringens overordnede målsettinger, plangruppens erfaringer og kompetanse samt innspill fra ulike tjenesteområder, etater og personer utsatt for vold, beskrives ulike tiltak som skal iverksettes. Disse tiltakene må sees i sammenheng med skjematisk tabell 4,3 side 13. Tiltakene skal være i forhold til generell forebygging overfor alle kommunens innbyggere, spesifikke tiltak skal omfatte voldsutsatte barn og voksne og de som er berørt av problematikken. Det skal være tiltak som er forebyggende slik at voldsproblematikken ikke kommer igjen i neste generasjon ved at for eksempel voldsutsatte barn blir voldsutsatte voksne. Tiltakene skal være i forhold til voldsutøvere.

- **Kompetanseheving;**

Generell kompetanseheving om tema til alle tjenesteområder slik at sosial- og helsearbeidere, barnevernsarbeidere, barnehageansatte, spesialpedagoger, lærere og andre fagfolk får fokus på dette problemområdet.

- ✚ Kommunikasjon; Det å sette ord på vold og avdekke vold, minsker ofte voldsutøvelsen. Hemmeligheter fra barn og unge om vold, skal det ikke holdes på. Her er det viktig med god kompetanse på hvordan formidle dette videre uten at barnets/ den unges fortrolighet og tillit blir ødelagt. Barnet/ den unge må trygges slik at ingenting bringes til andre uten at de er informert og om mulig, at de kan gi sin tillatelse til dette. Viktig at alle har forståelse for at barn og unge i slike situasjoner har en konstant frykt for hva som kan skje. I slike saker må det allikevel understrekes at alle har en opplysningsplikt til barnevern og politi.

Fokus på kommunikasjonsferdigheter i alle tjenesteområder. Hvordan kommunisere med voldsutsatte slik at de føler seg ivaretatt, får tillit til hjelpeapparatet og trygge nok til å ta imot hjelp.

- ✚ Øke kompetanse ang. sosiale medier og utfordringer knyttet til mobbing, trusler og trakassering via disse.
- ✚ Øke kompetanse på vold i forhold til alle aldersgrupper; barn, unge, voksne og eldre. Hjemmetjenestene inkludert hjemmehjelperne bør ha kompetanseheving og fokus på eldre og vold.

Utvikle kartleggingsverktøy; hvordan spørre om vold, utvikle god dialog, kommunisere, ivareta brukerperspektivet og henvise til spisskompetanse. Metodebeskrivelse i forhold til hva gjøres når vold avdekkes og hvilke tiltaksnettverk finnes, hvordan voldsutsatte bør følges opp av hjelpeapparatet.

Der det er naturlig at vold er et obligatorisk tema skal dette etterspørres.

Øke kompetanse på; "Den vanskelige samtalen". "En samtale som fører til endring".

Utdanne gruppeledere som kan starte grupper for voldsutsatte barn og voksne.

Utdanne kommunalt ansatte instruktører som sammen med andre kan arrangere Sinnemestrings-program/ kurs til hjelp og motivasjon til voldsutøveren slik at denne kan bli kvitt problemet.

Samarbeide med Friomsorgen som når noen er domfelt, kan arrangere sinnemestrings-program, ATV (alternativ til vold), rusprogram, temabaserte tiltak/ program (kognitiv tilnærming). Personundersøkelser utarbeides før jurist hos politiet sender saken til domstol, konfliktrådet eller annet alternativ.

- **Holdningsendring, informasjon og opplysningsarbeid–**

Målgruppe;

- ✚ Alle innbyggere i kommunen
- ✚ Voldsutsatte
- ✚ Voldsutøvere

Fokus på at alle former for vold er uakseptabelt, at det er nulltoleranse for vold i Namsos kommune og at ingen barn i vår kommune skal være utsatt for vold. Et virkemiddel i dette holdningsskapende arbeidet er at Namsos kommune er en MOT kommune.

For å øke kunnskap og kompetanse om vold og overgrep samt informere om hvor og hvordan få hjelp, skal det utarbeides en brosjyre. Denne skal inneholde faktakunnskap om skadevirkningen vold har på barn og voksne samt oversikt over hvem man kan kontakte (med navn og telefonnummer) for å få hjelp. Denne distribueres til alle husstander i kommunen for å synliggjøre problematikken.

Undervisning til både elever, studenter, foreldre, tjenesteutøvere, andre voksne om hvor skadelig det er for både barn og voksne å utsettes for fysisk og psykisk vold.

- ✚ At både det å bli rammet av vold, men også vitne til vold er svært skadelig for barna.

Rus og vold henger ofte sammen, slik at voldsforebygging må sees i sammenheng med rusforebyggende arbeid og motsatt.

Den psykiske volden er kontinuerlig tilstede uavhengig av bruk av rusmidler, men den kan forverres ved bruk av rusmidler.

Kampanjeuke mot vold hvor kunnskap, kompetanseheving, informasjon og opplysningsvirksomhet om tema er i fokus, bør arrangeres årlig.

Det bør i samarbeid med frivillige og andre innledes et samarbeid med media for å sette fokus på tema for synliggjøring av problematikken, bidra til åpenhet og gjøre vold mindre tabubelagt, da det pr i dag generelt skrives lite om familievold.

Flyktninger og innvandrere:

Informasjonsbrosjyren må oversettes til aktuelle språk, og det bør være stort fokus på dette tema gjennom informasjon og kursing av flyktninger og innvandrere.

Voldsforebyggende arbeid skjer gjennom obligatorisk informasjon fra helsesøster, barnevern og politi i regi av introduksjonsprogrammet. Mange etterspør alternativer til den barneoppdragelsen de behersker, og kulturelle forskjeller i forhold til barneoppdragelse og behandling av partner kan styrkes gjennom bl.a. foreldreveiledning i familier med minoritetsbakgrunn.

Asylsøkere:

Det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner rettet mot nyankomne asylsøkere skal styrkes i mottakssystemet gjennom utvikling av informasjonsmateriell, foreldreveiledning og kompetanseheving av mottaksansatte fra sentralt hold.

De to siste årene har det vært fokus på fysisk sikkerhet i asylmottak og vold i nære relasjoner, og fra mottakets side i Namsos løses dette gjennom aktivt informasjonsarbeid og fysisk tilrettelegging. Målgruppen er primært kvinner hvor skjerming er viktig, og parallelt med dette drives aktivt informasjonsarbeid overfor

mannlige beboere hvor kvinners situasjon både på mottaket, men også generelt i det norske samfunnet er tema, eks. kvinnesyn, kulturinformasjon, hvordan opptre overfor kvinner.

Mottaket er pålagt å gjennomføre 10 moduler med informasjon om det norske samfunnet til asylsøkere, og der er aktuelle tema kulturforskjeller, lover og regler, konsekvensen av å bryte norske lover. Anti vold program (AVP) gjennomføres ved mottaket i samarbeid med beboere på mottaket og lokale organisasjoner, skoler og ungdomsklubb.

I forhold til lokalsamfunnsarbeid er dette et av satsningsområdene for 2010 og omfatter alt av aktiviteter som mottaket gjør opp i mot lokalsamfunnet. Det dreier seg om informasjon på skoler, i organisasjoner, samarbeidsprosjekter innen idrett, kultur, kurs/ opplæring i samarbeid med lokalsamfunnet og informasjon gjennom pressen.

- **Prosjektmedarbeider for å drive arbeidet framover.**

Opprette 100 % stilling som prosjektmedarbeider i forhold til voldsforebyggende og rusforebyggende arbeid. Denne prosjektmedarbeideren vil ha en utøvende rolle i forhold til voldsutsatte, og være en person som raskt kan tilby hjelp. Denne har sammen med andre ansvar for at tiltakene som er beskrevet i handlingsplanen iverksettes.

- **Direkte arbeid i forhold til voldsutsatte og voldsutøver –**

Opprette tverretattlig konsultasjonsteam for å unngå at voldsutsatte blir sendt mellom etater/ tjenesteområder og at hjelpeapparatet skal kobles fort på når noe skjer. En vil da komme raskere i posisjon til de berørte. Det må utarbeides en metodebeskrivelse for dette arbeidet som gjøres godt kjent i de ulike tjenesteområdene og etatene.

Det vil være viktig med individuell oppfølging av den voldsutsatte samt andre berørte, spesielt i forhold til barn og unge. Det bør oppnevnes primærkontakt for den voldsutsatte som kan gi støtte, råd og veiledning og evt. være en koordinator i forhold til individuell plan (IP) dersom det er behov for koordinerte tjenester. Voldsutsatte må oppleve at de blir tatt på alvor når de deler sin historie og sine opplevelser.

På sikt satses det på å utvikle et gruppetilbud til voldsutsatte barn, noe lignende som BAPP-modellen (Barn av psykisk syke eller rusmiddelavhengige), gjerne i samarbeid mellom ulike tjenesteområder og etater.

Videreutvikle modellkommuneforsøket ved å utvikle modeller for oppfølging av barn og foreldre i familier hvor det er vold i nære relasjoner.

Det kan også være aktuelt med gruppetilbud til voldsutsatte voksne, evt. som en slags selvhjelpsgruppe som igangsettes av tjenesteutøvere som har kompetanse innenfor både tema og det å drive grupper.

For enkelte familier bør det vurderes om det er aktuelt med en ansvarsgruppe for hele familien – ”Familieansvarsgruppe”.

Forebyggende og oppsøkende arbeid for å forhindre gjentatt voldsbruk mot utsatte personer er viktig. Så lenge noen ser den utsatte og oppsøker vedkommende, blir det vanskeligere å mishandle den utsatte. Virkemidlene er besøk, samtaler og brev med mer, og den utsattes nettverk, naboer og familie kan bistå sammen med politiet og andre tjenesteutøvere. Voldsutsatte må sikres god opplæring i bruk av ”hjelpemidler” som voldsalarm, besøksforbud og rettigheter.

Tverrfaglig konsultasjonsteam vil utgjøre en kunnskapsbase om tema, gi hverandre gjensidig kompetanseutveksling og være oppdatert på tiltaksnettverk. De kan understreke viktigheten av samtidige tiltak i forhold til familier med denne problematikken. Teamet kan gi veiledning til andre på forespørsel.

Deltagere i tverrfaglig konsultasjonsteam;

- ✚ Politiet
- ✚ Barnevern
- ✚ Helsestasjon
- ✚ Flyktningetjeneste
- ✚ Rus- og psykisk helsetjeneste
- ✚ NAV
- ✚ AMK/ legevaktssentrale
- ✚ Leder kriseteam
- ✚ Prosjektmedarbeider/ Koordinator

Familievernkontoret;

Familievernet tilbyr både par- og familieterapi, og samtaler med enkeltpersoner som ønsker og har behov for dette. Barn og unge kan også bruke familievernet. Samhandling mellom Familievernkontoret og tverretatlig konsultasjonsteam initieres.

- **Samarbeid med frivillige organisasjoner;**

- ✚ Redd barna Namsos har materiale i forhold til kurs/ kompetanseheving til tjenesteutøvere samt materiale til skoler og barnehager. Det skal innledes et samarbeid i forhold til å benytte dette.
<http://www.reddbarna.no/forstyr/>
- ✚ Krisesenter formidler at de ønsker å ha fokus på forebyggende tiltak og holdningsskapende arbeid. Det må forsøkes å samkjøre med Krisesentret ang tidspunkt for fokus på temaet opp mot bl.a. media.

*Vi kan hjelpe barn som har blitt utsatt for vold. Og vi vet hva slags hjelp de trenger;
At volden blir hørt, sett og oppdaget.
At noen sørger for at det blir slutt på volden.
At noen hjelper dem til å sette ord på sine tanker, følelser og historier for å
mestre sine egne liv.
At noen hjelper mamma og pappa.*

Øivind Aschjem

4.2 Viktige sentrale tiltak

Barnehuset- et tverretatlig mottak;

For barn samt voksne psykisk utviklingshemmede som har vært utsatt for seksuelle overgrep, vold eller vært vitne til vold i nære relasjoner. For å sikre disse barna bedre hjelpe- og behandlingstilbud, har den norske regjeringen fått på plass en landsdekkende ordning med barnehus. I barnehusene skjer avhør, undersøkelser og behandling på samme sted. Nærmeste Barnehus for Namsos kommune er i Barnehuset i Trondheim. www.barnehuset.com

Nasjonal alarmtelefon for barn og unge; 2. juni 2009 åpnet en nasjonal alarmtelefon for barn og unge, hvor både barn og unge selv, samt bekymrede voksne får mulighet til å si fra om sin bekymring for et barn som utsettes for ulike former for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Alarmsentralen har telefonnummer 116111 og nettadressen er www.116111.no

Overgrepsmottak i Nord-Trøndelag ved Sykehuset Levanger; skal ta imot mennesker utsatt for seksuelle overgrep - kvinner OG menn over 16 år. Kontaktinfo; Legevakten i Levanger, tlf. 74 08 00 00

Overgrepsmottak ved St.Olav, Trondheim skal ta imot barn og ungdom under 16 år. Kontaktinfo; Overgrepsheten Kvinne-barnsentret, St Olav Hospital HF. Tlf. 72 57 12 12

Vern for eldre – Nasjonal kontakttelefon 800 30 196; www.vernforeldre.no

Overgrep mot eldre skjer både i private hjem og på institusjoner. Overgrepene kan ha mange former, men som regel er de av psykisk, fysisk, økonomisk eller seksuell karakter. Vern for eldre hjelper de som står i fare for eller er utsatt for overgrep. Tilbudet er gratis, og en kan være anonym. Alle over 62 år som er utsatt for overgrep, kan ringe for å få råd, veiledning og hjelp. Også pårørende eller andre som har mistanke om overgrep mot eldre, kan benytte dette nummeret.

En utfordring når det gjelder overgrep mot eldre er nettopp hvordan kan de som ikke ønsker å ta kontakt med politiet i frykt for å måtte anmelde, vitne mot og i ytterste konsekvens fengsle en av sine nærmeste få hjelp. Her er Vern for Eldre et godt alternativ.

Vold i nære relasjoner er ikke et privat problem, men et offentlig anliggende. Ved å se og synliggjøre det er vi alle med på å fjerne skammen.

Støttetelefonen for kriminalitetsofre driftes av Kontoret for voldsoffererstatning/Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre. Støttetelefonen har nummer 800 40 008.

Kompetanseteamet mot tvangsekteskap. De kan bistå førstelinjetjenesten i arbeidet mot tvangsekteskap og æresrelatert vold / familierelaterte problemer. De kan også bidra med kompetansehevingstiltak som foredrag, seminarer og veiledning i enkeltsaker. Tlf. 47 80 90 50

Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap; 815 55 201

Familievolds-koordinator for politiet i Nord-Trøndelag.

For å sikre en god behandling av saker som gjelder vold i nære relasjoner, skal politiets koordinator for familievold og seksuelle overgrep bidra til at voldsutsatte og pårørende møtes med forståelse og tilstrekkelig kompetanse. Koordinatoren skal etablere samarbeidsrutiner med andre etater, institusjoner og organisasjoner med tilknytning til problematikken

Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre; Kontoret for voldsoffererstatning er et statlig forvaltningsorgan. Kontoret behandler søknader om voldsoffererstatning fra personer som er påført personskade som følge av straffbar voldshandling, www.kriminalitetsofre.no

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt (RVTS-Midt)

Er tilgjengelige for alle som møter mennesker berørt av vold og seksuelle overgrep, traumatisk stress, tvungen migrasjon eller selvmordsproblematikk. Hovedmålet er å fremme helse og livskvalitet hos de berørte.

Skal bistå med kompetanseutvikling, informasjon, veiledning og etablering av nettverk mellom relevante samarbeidspartnere i regionen. Senteret skal arbeide på tvers av profesjoner, samfunnssektorer og forvaltningsnivåer, og bidra til forskning og kunnskapsutvikling i samarbeid med regionale og nasjonale fagmiljøer på senterets fagområder. Bidrar til kompetanseheving gjennom undervisning, veiledning, konsultasjon og nettverksarbeid på tvers av sektorer, etater og forvaltningsnivåer. RVTS-Midt innbefatter fylkene Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag.

Senter for krisepsykologi har en egen nettside med ny og oppdatert kunnskap og mange linker til andre informasjons- og kunnskapssider. <http://www.krisepsyk.no> (fanen Familievold).

Alternativ til vold driver behandling, forskning / kunnskapsutvikling og utadrettet virksomhet (undervisning, kurs, veiledning, studiebesøk m.m.) <http://www.atv-stiftelsen.no>

Regionale og nasjonale krisetelefoner

Jentevakta, tlf 73 52 10 00, er en telefon-, MSN- og mailtjeneste for unge jenter med fokus på å redusere kjønnsrelaterte problemer blant ungdom. Slagordet er; Vi er til for jenter! Vi er selv jenter! Du er ikke alene!

Kirkens SOS (hele døgnet)	815 33 300
Mental Helse Hjelpetelefonen (hele døgnet)	810 30 030
Røde Kors-telefonen for barn og ungdom	800 33 321
Homofiles ungdomstelefon	810 00 277
Dixi, ressurscenter for voldtatte	22 44 40 50/mob:930 58 070
Barneombudet - grønt nummer	800 31 700

Landsdekkende telefon for Incest- og seksuelt misbrakte

<http://www.incest80057000.no/index.php>

Hjelpetjenester på nett

[Si det med ord](#) (Mental Helse)
[Røde Kors](#)
www.seif.no
www.dubestemmer.no

[Kirkens SOS](#)
www.ung.no
www.nkvts.no

4.3 Tidsrom og ansvarsfordeling for å iverksette planens tiltak.

Tiltak	Tidsrom	Evaluering	Ansvarlig
Kompetanseheving			
Generell kompetanseheving	2010	Årlig	Ledere i de ulike tjenesteområdene/ enhetene
Utvikle kartleggingsverktøy; Hvordan spørre/ avdekke...	2010	Årlig	Tverrfaglig konsultasjonsteam
Den vanskelige samtalen Kommunikasjonsferdigheter	2010	Kontinuerlig	Tverrfaglig konsultasjonsteam
Gruppeledere til sinnemestringsprogram	Oppstart opplæring våren 2010		Rus- og psykisk helsetjeneste - og andre
Informasjon og opplysningstiltak			Tverretattlig konsultasjonsteam
Utarbeide informasjonsbrosjyre	2010	Kontinuerlig	Prosjektmedarbeider voldsforebygging/ rusforebygging

Distribueres til alle husstander	Høsten 2010		Prosjektmedarbeider voldsforebygging/ rusforebygging
Oversette brosjyren til flere språk	2011		Helsetjenesten for asylsøkere og Flyktningetjenesten
Informasjon/ kursing – Asylsøkere, flyktninger og innvandrere			Flyktningetjenesten og Helsetjenesten for asylsøkere i samarbeid med Hero mottak
Informasjon og undervisning i skolene	Kampanjeuke		Helsesøster, lærer, frivillige, prosjektmedarbeider voldsforebygging/ rusforebygging, tverretattlig konsultasjonsteam og andre
Kampanjeuke; Stopp volden	Årlig	2014	Prosjektmedarbeider, tverretattlig konsultasjonsteam og frivillige
Prosjektmedarbeider for voldsforebygging/ rusforebygging	2010	2014	Søker prosjektmidler for stillingen fra 2010 og i 3 år. Personalressurs til videre oppfølging av planen utover prosjektmidler, dekkes innenfor vedtatte rammer gjennom omorganisering, omplassering og evt kompetanseheving av eksisterende ansatte
Direkte arbeid i forhold til voldsutsatte og voldsutøver			
Tverretattlig konsultasjonsteam	Våren 2010	2012	Rådgiver psykisk helsearbeid/ Leder kriseteam
Tverretattlig samhandling, metodebeskrivelse, rutinebeskrivelse			Tverretattlig konsultasjonsteam/ Tverrfaglig styringsgruppe (TSG)
Grupper for voldsutsatte - barn	2011	Kontinuerlig	Barneverstjenesten og andre
Grupper for voldsutsatte - voksne	2011	2013	Rus- og psykisk helsetjeneste og andre
Sinnemestringskurs	Årlig fra 2012	Kontinuerlig	Rus- og psykisk helsetjeneste og andre
Retningslinjer for håndtering av vold og trusler. Felles for helse og oppvekst	2010	2012	Tverretattlig konsultasjonsteam og Tverrfaglig Styringsgruppe (TSG).
Retningslinjer/ Beredskapsplan for hvordan håndtere mistanke om at barn er utsatt for vold eller overgrep.	2010		Tverretattlig konsultasjonsteam/ Tverrfaglig Styringsgruppe (TSG)
Samarbeid med frivillige organisasjoner	Kontinuerlig	Kontinuerlig	Tverretattlig konsultasjonsteam/ prosjektmedarbeider voldsforebygging/ rusforebygging
Redd barna, Krisesentret, Andre...			

5. Gjennomføring og organisering av handlingsplanen.

5.1 Ressursbruk.

Anslå ressursbehov eller ressursbruk.

Ressursbehov	2010	2011	2012	2013
Kompetanseheving (kurs, foredragsholdere, vikarutgifter etc.)	100 000	75 000	50 000	50 000
Informasjons og opplysningstiltak	75 000	75 000	75 000	75 000
Koordinator i forhold til voldsforebyggende tiltak og øvrig oppfølging;	Søker prosjektmidler	100 000 + prosjektmidler	200 000 + prosjektmidler	300 000
Tverretattlig konsultasjonsteam i forhold til vold. Personalressurser	50 000	30 000	20 000	20 000
Samarbeid med frivillige	50 000	30 000	30 000	30 000
Sum	275 000	310 000	375 000	475 000

5.2 Planens virkeperiode, oppfølging og evaluering.

Planens evalueres og rulleres hvert 4.år, men det skal gjennomføres en midtveis evaluering etter 2 år for å holde opp fokus på utfordringen vold.

I forbindelse med Handlingsplanen mot volds politiske behandling samt senere se tiltaksplanen, ønskes et mediefokus på tema for å bidra til åpenhet, synliggjøring mindre tabu.

Vedlegg: Statistikk/analyse fra politiet

Generell vold

En analyse av liv, legeme og helbredsakene registrert i Nord-Trøndelag politidistrikt i 2008 viste at 4 av 5 gjerningsmenn og 2 av 3 offer er beruset. Av de mistenkte i voldssakene er 352 menn og 46 kvinner. Blant ofrene er 286 menn og 115 kvinner. 4 av 10 gjerningsmenn er i alderen 16-22 år. 16 personer er registrert med 2 eller flere voldssaker.

Som i andre distrikter er det en opphopning av voldssakene i tidsrommet rundt skjenkestopp på utestedene. I Steinkjer har alle restauranter lovlig skjenketid med alle rettigheter frem til kl. 0230 i helgene. Stjørdal, Levanger og Namsos har skjenking til kl. 0200, mens Verdal har skjenkeslutt for brennevin kl. 0100 og for øl/vin kl. 0200. Steinkjer er kommunen der det tillates skjenking lengst utover natta, og det var der vi hadde de langt fleste voldssakene i 2008. I Midtbyen i Trondheim er antallet voldssaker redusert med 30 % etter at skjenketiden ble redusert med en time. Regjeringen har foreslått at skjenkingen senest skal avsluttes kl 0200.

I Nord-Trøndelag skjer 51 % av den anmeldte volden løpet av 8 timer pr. uke, fra kl. 2300 til kl. 0300 natt til lørdag og søndag

I 63 % av sakene er det relasjon mellom offer og gjerningsmann. I 24 % av sakene er det ingen relasjon mellom partene, men volden ble utløst på grunn av en krangel. 116 av voldssakene skjedde i private hjem, mens 73 skjedde på eller ved utsteder. 48 voldssaker oppstod på offentlig fester og 88 i sentrumsområder.

Ø 51 % av volden i Nord-Trøndelag skjer fra kl 2300 til kl 0300 natt til lørdag og søndag

Ø 4 av 5 gjerningsmenn beruset

Ø 2 av 3 offer beruset

Ø 4 av 10 gjerningsmenn er i alderen 16-22 år

Ø I 63 % av sakene er det relasjon mellom offer og gjerningsmann

Ø Lite blind vold

Familievold

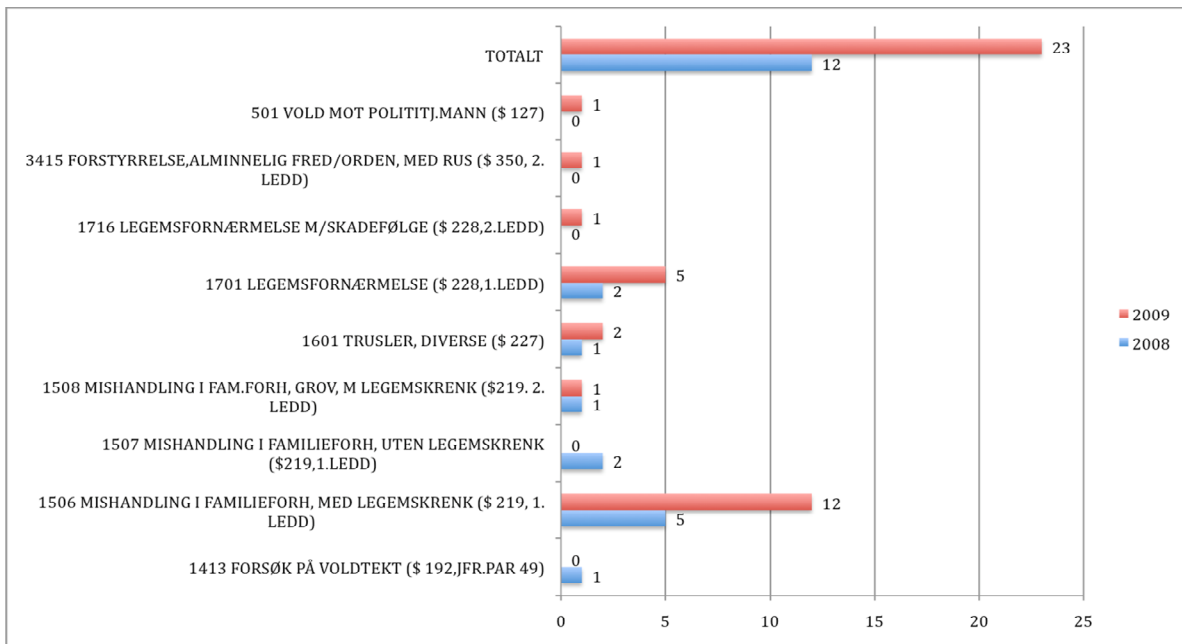
I følge statistikk fra blant annet Levekårsundersøkelsen og Alternativ til Vold, og for øvrig også all annen tilgjengelig statistikk, så har opp mot 30 % av norske kvinner opplevd vold i nåværende eller tidligere samlivsforhold. Opp mot 10 % har opplevd livstruende vold fra partner.

Det er grunn til å tro at økning i antall registrerte saker skyldes økt fokus på familievold fra politiet og samfunnet for øvrig. Siden februar 2009 har politidistriktet hatt egen familievoldskoordinator. Noe av økningen i antall saker kan nok også tilskrives dette.

En analyse av familievoldssakene registrert i Nord-Trøndelag politidistrikt i 2008 viser at i 90 % av sakene var gjerningspersonen mann. Alderen på gjerningspersonene var fra 18 til 80 år, gjennomsnittsalder var 38 år. I 18 av sakene var gjerningspersonen beruset.

Offeret i sakene var i alderen 8 til 75 år, gjennomsnittsalderen var 33 år. 15 av ofrene var beruset. Åstedet for familievoldssakene var i 33 av sakene felles bolig. I 10 av sakene var åstedet offeret sin bolig, og for 3 av sakene i gjerningspersonens bolig. I 20 av sakene hadde volden pågått over tid. For resten av sakene er det en overvekt av saker i helgene. Nedenfor er det tatt ut statistikk av voldsrelaterte saker fra Namsos og Fosnes kommune. Første bilde er relatert til familievold mens andre bilde er andre voldsaker som ikke også er kodet som familievold.

Bilde 1

Bilde 2

